

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

ז"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ר הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידינו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנבויץ שליט"א
נ.ל.ב.ע. ל' חשוון תשפ"ג

פרשת וישלח

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקע"ג

מדוע בזמננו כשוכנסים לבית הכסא

אין אומרים התכבדו מכובדים?

בפרשתנו ל"ב ד' וישלח יעקב מלאכים.
וברש"י מלאכים ממש.

ובאור החיים הקדוש וכן בחיד"א כתבו שהמלאכים שהיו מלווים את יעקב, אותם שלח לעשיו.

הנה איתא בגמ' ברכות ס' ע"מ ב' הנכנס לבית הכסא, אומר התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון, תנו כבוד לאלהי ישראל, הרפו ממני עד שאכנס ואעשה רצוני ואבא אליכם, אמר אביי לא לימא אינש הכי, דלמא שבקי ליה ואזלי, אלא לימא שמרוני שמרוני, עזרוני עזרוני, סמכוני סמכוני, המתינו לי המתינו לי, עד שאכנס ואצא שכן דרכן של בני אדם.

ובשולחן ערוך אור"ח סימן ג' איתא כשיכנס לבית הכסא יאמר התכבדו מכובדים וכו', ועכשיו לא נהגו לאומר.

ובטעם הדבר שעכשיו אין נוהגים לאמר: כתב הבית יוסף עפ"מ"ש האבודרהם שאין לומר זה אלא ירא שמים וחסיד שהשכינה שורה עליו, אבל אינש אחרינא לא, משום דמיחזי כיהורא, ומפני זה נתבטל מלאומרו כלל בדורות הללו.

והיעב"ץ בספרו מור וקציעה אור"ח סימן ג' תמה על זה: דיש ראיות מכמה מקומות בגמ' דלכל אדם מלוין אותו שני מלאכים, מהא דאיתא בגמ' תענית י"א ע"מ א' דבי רבי שילא אמרי דמי שאינו מצטער עם הציבור שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם הן מעידין עליו, חזינן דאפילו עם אדם רשע הולכים שני מלאכים, וכן משמע מהא דאיתא בגמ' שבת ק"י"ט אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכלו שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לווסר עונך וחטאתך תכפר, חזינן דלכל אדם מלוין אותו מלאכי השרת, וכן הקשה בבבלי יוסף אור"ח סימן ג'.

וכותב היעב"ץ טעם אחר מדוע אין אומרים בזמננו התכבדו מכובדים: לפי שנוסח זה נתקן בדרך תפלה, על שבימיהם היו מתרחקים להפנות בשדה ובמקום שאין שם ישוב בני אדם, כי על כן היו בסכנה עצומה משד של בית הכסא, לכך היו צריכין שמירה יתירה ולבקשת רחמים, משא"כ במקומות מושבותינו עכשיו בארצות הללו שהבתי כסאות בעיר אצל הבתים, ובאתרא דרבים לא שכיחי מזיקין, לכן לא אומרים את

מדוע ציווי בני יעקב לשכם שימולו עצמם

לפני שהרגו אותם מה המטרה היתה בזה?

בפרשתנו ל"ד ט"ו אך בזאת נאות לכם אם תהיו כמונו להמול לכם כל זכר יש להקשות: מדוע ציווי בני יעקב לבני שכם שימולו עצמם לפני שהרגו אותם מה המטרה היתה בזה, וכי לא היה יכולים להרוג אותם בלי שימולו את עצמם, כך מקשה ברמב"ן, וכן בספרורנו, וכן בתפארת יהונתן להגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל

איכא כמה תרוצים

א. משום דבני יעקב חששו שברגע שהם יהרגו את כל העיר אז כל העולם ירעשו וירצו לנקום ולהרוג את בני יעקב על הריגת עיר שלם, לכן ציווי להם שימולו עצמם ועל ידי המילה נעשו כולם יהודים, ואז לא יעשו כלום משום שכשהורגים יהודים אף אחד לא מתערב ולאף אחד לא איכפת, כך תירץ בתפארת יהונתן להגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל.

ובלב שמחה בפרשתנו: פירוש את הפסוק בפרשתנו "ויבאו על העיר בטח" דהכוונה שהיו רגועים שלא ינקמו בהם האומות את נקמתם מאחר שנימולו והם יהודים כמותם.

מעדני אשר: לפי זה נראה לבאר הא דאיתא בגמ' גיטין נ"ז עמוד ב' על הפסוק "כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן לטבח" ר' יהושע בן לוי אמר זו מילה שניתנה בשמיני, והקשה בשו"ת חתם סופר יור"ד סימן רמ"ה שאף פעם לא ראינו שאדם נהרג בברית מילה, ולפי זה נראה דהכוונה שאחר שנימולים ונכנסו לכלל יהודי אינו מפחד אף אחד מלהרוג אותנו דידוע כשהורגים יהודי אף אחד לא מגיב אבל כשיהרגו גוי כל העולם ירעש.

וברמב"ן בפרשתנו על הפסוק פרק ל"ד י"ג "ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה" כתב וז"ל כי המרמה היתה באמרם להמול להם כל זכר, כי חשבו שלא יעשו כן בני העיר, ואם אולי ישמעו לנשיאם ויהיו כלם נמולים יבואו ביום השלישי בהיותם כואבים ויקחו את בתם מבית שכם, וזאת עצת כל האחים וברשות אביהם, ושמעון ולוי רצו להנקם מהם והרגו כל אנשי העיר.

וכן בספרורנו כתב שאלו שימולו בחשבם שלא יקבלו עליהם או שלא יוכלו לפתות אנשי עירם לזה.

ובדברי שאלו כתב שרצו שיתגיירו והם לא מלו עצמם לשם גירות לכן הרגם.

ברכת מזל טוב לאחי הגדול מחשובי רבני המערכת

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א
רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ שכונת נוש שמונים, מרכז ההוראה, שערי הוראה, ר"מ בישיבת תורת שלמה זוועהיל ירושלים
לרגל שמחת הולדת הנכד במז"ט

בן לבנו ידידינו הרה"ג שלמה שליט"א

קרית צאנז טבריה

חתן כ"ק מרן האדמו"ר מבוסטון שליט"א

יהא רעוא שבזכות מעשים הכבירים
להרבות תורה והוראה בישראל
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י

ידידינו העומד לימין המערכת בכל עת
מגדולי תומכי התורה

הרבני הנגיד הנכבד רבי יחיאל מיכל ראזנבערג שליט"א מונטריאל
לעילוי נשמת אביו הרבני החסיד
עמד לימין צדיק מרן הדברי יציב זי"ע בכל מפעלות הקודש
הרבני המפואר הרב אברהם ישי ראזנבערג ז"ל
נ.ל.ב.ע. כ"א כסליו ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הגאון רבי שניאור זלמן שווארץ שליט"א

לוס אנגלס

לעילוי נשמת אמו

האשה הצדקנית מרת סלבה בת הרב שניאור זלמן ז"ל

נפטרה כ' כסליו תשמ"א

ת.נ.צ.ב.ה

ברכת מזל טוב לאחי גדול

הגאון רבי יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א
רב דקהל חסידים הר יונה - ומו"צ מערב ב"ב
לרגל נישואי בתו תח"י
עם הבה"ח המופלג בתורתו ש'
הרב דוד יצחק אייזיק וייס שליט"א
מבחיורי ישיבת בהוש

בנו של הגאון אברהם צבי שמחה וייס שליט"א
ר"מ בביהמ"ד נדבורנה צפת
חתנא דבי נשיאה של כ"ק מרן האדמו"ר מנדבורנה
צפת שליט"א

וברכת מזל טוב לסבא

הגאון המפורסם רבי שמואל אליעזר שטון שליט"א
נאב"ד שערי הוראה ומעבד בני ברק
יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים
להרבות תורה והוראה בישראל
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה
שמחת החתונה תתקיים א"ה
יום ב' וישב היכלי מלכות ב"ב

מדוע לא תיקנו לאכול גיד הנשה זכר לנס שנעשה ליעקב? בפרשתו ל"ב יג על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה.

מדוע לאה שהתפללה שאינה רוצה להתחתן עם עשיו לא נענשה כמו יעקב שהחביא את דינה כדי שלא תתחתן עם עשיו?

בפרשתו ל"ב כ"ג ואת אחד עשר ילדיה

וברש"י ודינה היכן היתה, נתנה בתיבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו, ולכן נענש יעקב שמנעה מאחיו שמא תחזירונו למוטב, ונפלה ביד שכם, בעניין קושיית הראשונים מדוע נענש יעקב וכי יש חיוב לאדם לתת את בתו שתחתן עם רשע, הרי אמרינן בגמ' 'סחים מיט' י"ב ב' תניא רבי מאיר אומר כל המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני ארי, חזינן שיש איסור לתת בתו לעם הארץ ולא אמרינן שצריך לתת שמא יחזירונו למוטב, עיין בספר מעדני אשר חלק ו' פרשת ויצא מה שהארנו בזה.

יש להקשות: מדוע לאה שמבואר בגמ' ב"ב קכ"ג שלכן היתה עיני לאה רכות מרוב בכיות שלא רצתה ליפול ביד עשיו והוא ליה שבח לגביה, מדוע לא נעשה כמו יעקב הרי גם היתה יכולה להחזירו למוטב, כך מקשה בשפתי חכמים בפרשת בשם נחלת יעקב, וכן החיד"א בספרו חומת אינך, וכן בספר יד משה אמארילוויי פרשת ויחי.

איכא כמה תרוצים

א. שונה מצבו של עשיו בצעירותו, שבאותו הזמן היה רשע גמור ולקח נשים על נשותיו והוסיף רשעה על רשעותיו. ואז אכן לא היה ללאה סיכוי להחזירו למוטב, לכן לא נענשה על זה, אמנם עכשיו שנתבגר וראינו שנכמרו רחמיו על יעקב ונשקו בכל ליבו, אולי נפתח פתח תקוה שתחזירונו דינה בתשובה, כך תירץ בשפתי חכמים בשם נחלת יעקב.

ב. אולי לאה אכן לא היה בכוחה להחזיר אחרים למוטב, משא"כ דינה שנישאה לאיוב והחזירתו למוטב וגירתו, הוכיחה שהיא יותר ראויה להחזיר את עשיו למוטב, לכן נענש יעקב, כך תירץ בשפתי חכמים בשם נחלת יעקב.

ג. לאה נישאה לבסוף ליעקב, צדיק גמור, והוכיחה שצדקה במיאונה להינשא לעשיו, משא"כ דינה שנישאה בסוף לאיוב שהיה ערל וטמא, א"כ גרוע מעשיו, לפיכך נענש, כך תירץ בנחלת יעקב בפרשתו.

ד. לאה היתה מוכנה להינשא לעשו אם היה נגזר עליה כן לנסות להחזירו למוטב, אך זה גופא סיבת בכייתה שחשבה (ע"פ שיחת הבריות) שנפל בגורלה להינשא לעשיו שספק שמא תחזירונו למוטב, בו בזמן שבגורל אחותה נפל להינשא לצדיק גמור כיאע"ה, אבל בעצם מעולם לא סירבה להינשא לעשיו, ולא על סירוב נישואין זה נשתבחה, ושוב לא קשה מדינה, כך תירץ במשכיל לדוד.

ה. ע"פ מה שמובא בשם החזון איש שהיה גלוי וידוע לפני הקב"ה שאם תימסר דינה לעשיו תחזירה למוטב, ויעקב אבינו שהיה לו רוח"ק היה צריך לדעת זאת, ולכן נענש, אבל אנחנו לא יכולים להיענש על זה כלל, ולפי"ז מיושבת גם הסתירה מלאה, לפי שלה לא נתגלה זאת ברוה"ק או בנבואה, מעדני אשר.

ו. עיקר בכיית לאה היתה דאפשר דעשיו תחזירנה לרעה כיון דאביה רשע ואבי אביה, משא"כ דינה דאברהם יצחק ויעקב צדיקים היו והחוט המשולש לא ינתק אז ודאי היא תחזירנה למוטב, כך תירץ בספר יד משה אמארילוויי פרשת ויחי.

איזה היתר היה ליעקב לסכן עצמו בעבור ממון?

בפרשתו ל"ב כ"ה ויותר יעקב לבדו

איתא בגמ' תולין צ"א ע"א אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל.

הנה בשו"ת דברי יציב אורח חיים סימן רפ"ד ס"ק ג', עיין ברבי צדוק בפרשתו שהקשה נמי איך מסר נפשו מקשה איך יכול להיות שהשמן שמצאו בנס חנוכה זה מהפכים שיעקב חזר לקחתם כמבואר בספרי עיין ברכת שמואל ס"פ מקץ ב"ה ואנו לכאורה כיון שיעקב העמיד עצמו בסכנה ונשאר לבדו, וכמבואר במדרש דלכך נאסר גיד הנשה, והובא בבעלי התוס' פרשת וישלח בראשית ל"ב י"ג א"כ היאך מזה נתהוה להנס הנורא של חנוכה.

ומתיר: שאדרבא זה מדרגה, כמחז"ל דצדיקים ממונן חביב עליהן מגופן שלא פושטין ידיהן בגזל, והוא כדי שלא לבוא ח"ו לגזל, שלשיטת ר"מ הוא ביהרג ואל יעבור, עיין בחו"מ חובות ז"ף י"ט ע"א בחי' משנת תקס"ב ב"ה בספר ר"פ.

ישמח לב מבקשי ה'

לקראת חג החנוכה הבעל"ט

אפשר כבר להשיג

את הספר החדש הנפלא

"מעדני אשר חג החנוכה"

מאות חקירות מאתגרות בעיני חנוכה בהלכה ואגדה

מהדורת ידידנו הרב יצחק אייזיק ראבינ שליט"א ליקווד

ניתן להשיג בחנויות המובחרות ברחבי תבל

איכא כמה טעמים מדוע אסרה התורה לאכול גיד הנשה א.כדי שתהיה רמו לישראל שאף על פי שישבלו צרות רבות בגליות מיד העמים ומיד בני עשו, שיהיו בטוחים שלא יאבדו, אלא לעולם יעמוד זרעם ושמם, ויבוא להם גואל ויגאלם מיד צר, ובזכרם תמיד ענין זה על יד המצוה שתהיה לזכרון, יעמדו באמונתם ובצדקתם לעולם, ורמז זה הוא לפי שאותו מלאך שנלחם עם יעקב אבינו, שבא לקבלה שהיה שרו של עשו, רצה לעקרו ליעקב מן העולם הוא וזרעו ולא יכול לו, וציערו בנגיעת הירך, וכן זרע עשו מצער לזרע יעקב, ולבסוף תהיה להם ישועה מהם, כמו שמצינו באב שזרחה לו השמש לרפואתו ונושע מן הצער, כן יזרח לנו השמש של משיח וירפאנו מצערנו ויגאלנו, אמן במהרה בימינו, כך כתב החינוך.

ב. כלומר לזכרון הנס שנוצל יעקב מן המלאך שלא נגע אלא בכף ירכו ולא הרגו, כך כתב בהדר זקנים לבעלי התוס' בפרשתו.

ג. על שם שהזקן קבלו עליהם בניו שלא יאכלו מגיד הנשה, משל לאדם שחש בראשו תמיד ומקבל עליו שלא לאכול עוד מן הראש כדי שיהיה לו רפואה, כך כתב בהדר זקנים לבעלי התוס' בפרשתו.

ד. על כן על שלא עשו בני יעקב כהוגן שהניחוהו ללכת לבדו ולא עשו לו לוויה והזקן על ידם בגיד הנשה אסר הקדוש ברוך הוא עליהם גיד הנשה כדי שיהיו זריזים בלוויה ולא יעשו פעם אחרת ברישול לוויה, ולכן הזהיר ללות את יוסף בנו כאשר שלחו אל אחיו ולא נענשו שניהם, כך כתב בהדר זקנים לבעלי התוס' בפרשתו.

וכן כתב בחזקוני כלומר בדין הוא שיש לקנוס ולענוש בני ישראל מאכילת גיד הנשה שהניחו את אביהם הולך יחידי כדכתיב ויותר יעקב לבדו. והן היו גבורים והיה להם להמתין אביהם ולסייעו אם יצטרך והם לא עשו לו לוויה והזקן על ידם ומכאן ואילך יהיה להם לזכר ויהיו זריזים במצות לוויה ולכן לוויה יעקב את יוסף.

ה. כדי שיהיה ההיזק אשר הורה בנגיעת כף הירך היזק בדבר בלתי נחשב אצלנו, כך כתב בספורנו.

ו. לצד שנזדעזע הגיד ממקור הקדושה ושלט בו הקליפה בחינה זו בכל מקום שהיא נטמאה ואסרה הבורא כי הוא היודע, ותמצא סוד בזה כי גיד זה אין בו טעם והוא סימן לבחינת הקליפה כי אין בה טעם כיון שנעקרה קדושה ממנו, ויש בזה פשטים לומר אלא שהעיקר כמו שכתבתי, כך כתב באור החיים הקדוש.

יש להקשות: לפי הטעם דהויא זכר לנס, מדוע לא צייתה התורה לאכול את גיד הנשה זכר לנס שקרה עם הגיד הנשה כמו שבפסח יש לאכול מצה זכר לנס שקרא למצה, ומדוע צייתה התורה לא לאכול את גיד הנשה, היה צריך להיות הצווי להיפך לאכול כדי לזכור את הנס, עיין בספר הנפלא דברי קדשו בפרשתו לירידי הגאון רבי יעקב גולדברג שליט"א שהעיר קושיא הנ"ל, ע"ש.

איכא כמה תרוצים

א.אם לאה מצוה לאכול אז היא זכרון רק בשעת אכילה אבל שלא לאכול זוכרין כן הזמן דכל רגע מקיים הלאו כשאינו אוכל א"כ זוכרין הנס תמיד, כך תירץ הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת.

ב. אם היא המצוה לאכול גיד הנשה היא מאוד קשה לקיימו דנוהג רק בבהמה ולא בעוף א"כ יצטרך כל אחד לשחוט בהמה שלם כדי לאכול כזית מן הגיד ובקושי אפשר לאכול מזה שתי אנשים ורק מי שיכול להשיג בהמה יכול לקיים המצוה א"כ שוב אין הנס זכור תמוך, משא"כ כשיש לאו כל אחד יכול לקיים המצוה וזוכרין תמיד הנס, כך תירץ הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת.

ג. אם היא מצוה לאכול אז על כרחך שיהיה זמן מתי לאכול, דאי אפשר לומר דיש מצוה לאכול כל יום גיד הנשה על כרחך התורה יקבע זמן, וא"כ היא מצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות והתורה רצה שגם הנשים יזכרו הנס, על כן יש לאו, ועל לאו נשים מצוות, כך תירץ הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת.

ד. אם היא ציווי לאכול גיד הנשה לא היא ניכר שזה לצורך הנס שהרי אוכלין את כל הבהמה, לכן בהכרח צייתה התורה שלא לאכול גיד הנשה, בזה היא ניכר הנס, כך תירץ מו"ח הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א.

ה. למ"ד אין בגידין בנותן טעם אתי שפיר מדוע לא ציוותה התורה לאכול, משום דהויא עץ בעלמא, כך תירץ הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א.

ו. החינוך מצוה ג' אומר שהטעם שאסור לאכול הגיד הנשה הוא כדי שיהיה רמז לישראל שאע"פ שישבלו צרות רבות בגליות מיד העמים ומיד בני עשו, שיהיו בטוחים שלא יאבדו אלא לעולם יעמוד זרעם ושמם ויבוא גואל ויגאלם מיד צר, ובזכרם תמיד ענין זה על יד המצוה שתהיה לזכרון, יעמדו באמונתם ובצדקתם לעולם, הרי שיש חיוב לזכור תמיד הענין של גיד הנשה, וזה רק שייך ע"י איסור בכל עת, ואינו דומה למצות מצה שהיא זכר לגאולת מצרים שהיתה באותה לילה של פסח, כך תירץ הרה"צ יעקב שרעא מינצ' שליט"א לונדון.

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תעריך ע"י ידידת ר' מורדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
משיב בהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם משיב ומשנה ברורה

ידיעת הפרשה

- א) היכי תימצא רודף ויכול להצילו באחד מאבריו שאין דין שצריך להצילו.
ב) צ"ע הרי פדיון שבויים ולהחיות מציונו קדימה כפי המשנה בהוריות, ולפ"ז הבנים קודמים לבנות וא"כ איך יעקב אבינו לא הקדים הבנים לבנות כשהעמיד את כולם לפני עשיו, (ורש"י פירש אחרון אחרון חביב, ולאורה הם פחות נסתכנו ואיך היה מותר לו לעשות כן?
ג) חידה. האם אפשר להוכיח מפרשתינו כאחד מהראשונים בתוס' כתובות דף ג' בביאת עכו"ם.
ד) חידה. מהיכן בפרשתינו מוכח שבמלחמה אין דין סכנת נפשות?
ה) חידה. לאיזה רשע נעשה קפיצת הדרך ולוצרוך מה?

ידיעת הלכות שבת

- ו) סעודה אחרי חצות היום, חידוד. ר' מאיר ור' מתן התעכבו בשבת בבוקר בבית המדרש אחרי התפילה. כשחזרו לביתם כדי לאכול את סעודת שבת, כבר היה אחרי חצות היום. לר' מאיר יש צד להקל ולהתיר לו לעשות זאת, ולר' מתן אסור לעשות זאת. מדוע? (שניהם לא טעמו דבר משהתעוררו בבוקר ועד שהגיעו לביתם).
ז) שאלה שניה - הצלת כסף משריפה ר' שמעון ור' לוי הם אנשים אמידים הגרים בשתי דירות מפוארות הסמוכות זו לזו. לשני השכנים יש בבתיהם כספות ובהם סכומי כסף גדולים. בליל שבת פריצה שריפה בביתו של ר' שמעון. ר' שמעון ידע שאסור לו לכבות את השריפה (לא הייתה כל אפשרות שהאש תתפשט עד שיהיה חשש פיקוח נפש) והוא כבר השלים בצער על אבדן רוב רכושו. כשנכנס ר' שמעון לדירתו של ר' לוי הסמוכה לדירתו לבדוק כיצד הוא מתמודד עם דליקה שעלולה להגיע אליו, נדהם לראות את ר' לוי מוציא את כל הכסף מהכספת מניסיון לשקויות ושם אותם מתחת לחולצתו. לשאלתו מה הוא עושה, ענה ר' לוי שהוא חושש שהאש תגיע לדירתו ולכן הוא מעביר את הכסף לחברם ר' משה הגר מעבר לכביש. ר' שמעון אמר לו, שאסור לעשות משתי סיבות, אחת, אסור לקחת/לטלטל כסף בידיים משום מוקצה, והשניה, אסור להעביר את הכסף לר' משה הגר מעבר לכביש כי אין ערוך בשכונה ואסור להוציא ו/או להכניס מרשות היחיד(הדירה) לכרמלית(הרחוב). ר' לוי ענה לו שהכל מותר! ולא עוד אלא שר' לוי אמר לר' שמעון שיפתח את הכספת שלו, ושהוא כבר בא לדירתו להעביר גם את כל כספו לר' משה חברם. האם מותר לר' לוי לעשות פעולות אלו? האם לר' שמעון מותר להציל בעצמו את כספו?

- ח) שאלה שלישית - אסיפת תפוזים לסלסלה דוד ונתנאל שיחקו בשבת בכדור בחדר הסלון, במהלך המשחק פגע הכדור בסלסלה מלאה תפוזים שעמדה על השולחן והתפוזים התפזרו בכל פינות החדר. נתנאל הציע לדוד למהר ולאסוף ביחד את התפוזים לסלסלה לפני שמי מההורים יגלה את אשר עוללו, דוד ענה שהוא למד בחיידר שאסור לאסוף תפוזים שהתפזרו לסלסלה. אמר לו נתנאל, הרי אמא אומרת לנו כל שבת לאסוף את כל הקוביות והצעצועים המפוזרים בחדר לתוך הארגז שלהם ולכן מותר לאסוף גם את התפוזים. מה הדין?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תעריך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077558617 או במייל mei1.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות הישבו, וכמו"כ שם מלא, כולל ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקלד במייל כי כך זה ייכנס בעזרי"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

האם מותר להיות שדכן לזווג עכו"ם?

בפרשתן ל"ה י"א ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה וגו'.

יש לחקור האם מותר לישראל להיות שדכן לגויים או דילמא אסור, משום דמילד בן לע"ז כמו דאסרינן בגמ' ע"ז כ"ו ע"א ונפסק כן ביר"ד סימן ה"ד לישראלית להיות מיילדת של גויה מפני שמיילדת בן לע"ז.

הנה בשו"ת מהרי"א יור"ד סימן ר"ל ס"ק ב' נשאל האם מותר לזווג עכו"ם וז"ל מילתא פשיטא דשרי מק"ו, דגם לעשות רפואה כדי שהנכרית תתעבר מותר כמבואר בבדק הבית יור"ד סימן קנ"ד דדעת הרשב"א ח"א סימן ק"כ דמותר, וכותב שראה את הרמב"ן בעצמו שעשה רפואה לעכו"ם כדי שתתעבר.

ואפילו לשיטות רבינו יונה המובא שם דשלח איגרת לרמב"ן וכתב לו שם תבא עליך ברכה שאתה מרבה זרעו של עמלק, ואסור לעשות רפואה לעכו"ם כדי שתתעבר, התם ברפואה דווקא שתתעבר אסור, אבל שידוכין לבד כיון שאינו ברור שתלד או שתתעבר, והרי גם עכו"ם מצווים על לשבת יצרה כמו עבד כמבואר תוס' חגיגה ב' ע"ב, עיין גליוני הש"ס שם וכן התוס' בגיטין מ"א ע"ב א"כ מסייעים לו לקיים המצוה, ומכ"ש באופן שהישראל משתכר, ולכן נראה לי שמותר בלא שום פקפוק.

ומביא דמצא אה"כ בשו"ת חות יאיר סימן קפ"ח ומובא בבאר היטב יור"ד סימן ב' ס"ק ט"ו וז"ל המזווג בגוים אין איסור, ואין לומר, דלא עדיף ממה שאסור להניק ולהוליד, דכאן מי יימר שתוליד והוא גם חרוק ומי לנו גדול יותר מהרמב"ן שעשה לגויים רפואה שתלד כמו שכתב הרשב"א בתשובה, ומ"מ קבלתי מפי גדולים וזקנים כי המתעסק באלה לא יצא נקי בניו משום שמקדיח תבשילו, ויש רמז לזה במקרא לא תתחתן במ"כ יסיר".

חזינו דמדינא ליכא איסור אבל מ"מ כיון שכתב שקיבל שלא ישדכו אז כדאי לא לעסוק בזה, וגם דרך השדכנים להיות מסובים בראש השולחן ויש לחוש שישתה יין נסך, לכן צריך למנוע מלהיות שדכן לעכו"ם, והיכא דאין לו ברירה יתנה עמם שאין צריך לבא לסעודה.

ובכנסת הגדולה יור"ד סימן קנ"ד כהגות הטור אות ט"ז כתב דיש להסתפק אם מותר לזווג עכו"ם, ומביא בשם מהר"ם חלאווה דאסור, אבל מסיק דמותר כיון דישראל נוהגין בו היתר, וכן בשו"ת זרע אמת ח"ג סימן ק"ו כתב להתיר לזווג עכו"ם ועיין בשו"ת בית דוד לייטער סימן ז'.

אדם שנשא בידו אבנים טובים ומרגליות האם חשוב כפושע?

הנה בשו"ת דובב מישרים חלק ד' ליקוטי תשובות והערות חלק ב נשאל בדין תורה בשני שותפים באבנים טובים ולקח אחד הצרור בידו למכור, ואירע אסון שנאבד או נגנב ממנו, ותובע השותף השני בטענה שנחשב כפושע שהיה לו להטמינו בבגדו יפה, ואמנם היה השותפות באופן כזה שחייב בפשיעה כמבואר בש"ע ח"מ סימן קל"ו סעיף ה' ברמ"א שם דע"כ הוי כשומר חנם עיין שם ובפתחי תשובה סק"י.

ומסיק: אולם צ"ע לדעתי אם נחשב בזה כפושע, ועיין ברש"י פרשת וישלח ל"ב פ"ד י"ד בשם המדרש תנחומא ישן וישלח על פסוק ויבא יעקב ושלם מן הבא בידו אבנים טובות ומרגליות שאדם צר בצרורו ונושאם בידו עיין שם, הרי מוכח דדרך לישא אבנים טובים בידו, ועדיין צ"ע בזה, ובכסף הלא מבואר ב"מ מ"ב ע"א ובשו"ע ח"מ סימן רצ"א סעיף כ' מקרא דוצרת הכסף בידך עיין שם, ועיין בפתחי תשובה שם אות ז'.

האם אסור לאדם לומר שיש לו יותר ממה שמגיע לו?

בפרשתן ל"ב י"א קטנתי מכל החסדים וגו'.

הנה המהרש"ל בספרו בים של שלמה ב"ק פ"ה סימן כ"ג כתב לא יאמר אדם יש לי יותר ממה שהיה ראוי לי לפי מעשי ושעובדי נגד ה', דא"כ הויא כאומר שהקב"ה ותן וזה אסור לומר, כמבואר בגמ' ב"ק נ' ע"א אלא שיסיים זולת דזכות אבות מסיעתו.

אבל במגן אברהם אור"ח סימן קנ"ו חולק עליו וכותב דמותר לאמרו ואינו כאומר דהקב"ה ותן, אלא הקב"ה נתן שכר יותר אך שאינו מותר עבירה ומאריך אף.

יש להקשות: לשיטת המהרש"ל איך היה מותר ליעקב לומר שקטנתי מכל החסדים, כך הקשה בספר גן רוה בפרשתן.

ומתיר: דהמהרש"ל יסבור כמ"ד במדרש רבה דכונת יעקב לומר שהיא כדאי לכל החסדים, ומה שאמר קטנתי בלשון בתמיה קאמר והכי קאמר ה' האומר עלי שוב לארצך ולמולדתך ואטיבה עמו, וכי קטנתי עכשיו ממה שהייתי קודם שעד עתה עשית עמדי חסדים ואמת כי במקלי עברתי וגו' ועכשיו למה לא תעשה חסד שלא יבא עלי עשיו וכי עכשיו שעם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו ולכן הצילני.

מעדני אשר: לפי פירושו רש"י דהכונה שפיחד שכיון שקיבל הרבה טובות אולי נתמעטו זכויותי, א"כ לא קשה.

